

Poznań, dnia 11 lutego 2021 r.

OPINIA

radę programowej kierunku studiów *filologia wschodniosłowiańska* dot. inicjatywy utworzenia specjalności *filologia białoruska* w zakresie studiów stacjonarnych I stopnia, profil ogólnoakademicki

Po zapoznaniu się i przeanalizowaniu całości przygotowanej dokumentacji dot. inicjatywy utworzenia specjalności *filologia białoruska* w zakresie studiów stacjonarnych I stopnia o profilu ogólnoakademickim, rada programowa kierunku studiów *filologia wschodniosłowiańska* popiera/ ~~nie popiera~~* złożony wniosek.

Liczba głosów za: 9

Liczba głosów przeciw: 0

Liczba głosów wstrzymujących się: 0

Załączniki:

- 1) Szczegółowe omówienie i uzasadnienie propozycji zmian w programach studiów
- 2) Skład rady programowej kierunku studiów *filologia wschodniosłowiańska* (na kadencję 2020-2024)

dr Łukasz Małecki
Przewodniczący rady programowej
kierunku studiów *filologia wschodniosłowiańska*

*Właściwe zaznaczyć

Załącznik nr 1

**Uzasadnienie inicjatywy utworzenia specjalności *filologia białoruska*
w zakresie studiów stacjonarnych I stopnia**

Zgodnie ze „Strategią rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu” na lata 2020-2030 w celu skutecznego zabiegania o jak najlepszych kandydatów na studia niezbędne jest stałe uatrakcyjnianie i unowocześnianie oferty dydaktycznej, zachowując przy tym wierność zasadzie jedności prowadzonych badań naukowych i kształcenia. Inicjatywa utworzenia w ramach kierunku *filologia wschodniosłowiańska* nowej specjalności *filologia białoruska* (w zakresie studiów stacjonarnych I stopnia) z językiem białoruskim – jako językiem kierunkowym, dodatkowym językiem wschodniosłowiańskim (językiem rosyjskim / językiem ukraińskim) w ramach zajęć fakultatywnych do wyboru oraz językiem zachodnioeuropejskim – j. angielskim (lub innym – z oferty Wydziału Neofilologii) w pełni wpisuje się w ww. strategię rozwoju, misję, wizję, cele strategiczne i operacyjne Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Działalność Instytutu Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej – jako jednostki organizacyjnej UAM wchodzącej w skład Wydziału Neofilologii UAM – wpisuje się w strategię rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w trzech kluczowych obszarach: badań naukowych, kształcenia oraz kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

NAUKA

Prowadzenie badań naukowych na najwyższym poziomie oraz ich powiązanie z kształceniem stanowią nie tylko jeden z celów strategicznych zawartych w „Strategii rozwoju na lata 2020-2030, ale są również fundamentem działalności Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Ww. kluczowa misja naszej Almae Matris jest realizowana w Instytucie Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej poprzez dobór wysoko wykwalifikowanej kadry dydaktycznej, prowadzącej badania naukowe dotyczące wschodniosłowiańskiego obszaru językowego i kulturowego (tj. badania w zakresie językoznawstwa, literaturoznawstwa, komparatystyki literacko-kulturowej oraz przekładu), upowszechniającej wyniki badań w formie publikacji, wystąpień na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, wykładów, działalności popularyzatorskiej o zasięgu lokalnym, jak i ogólnopolskim. Pracownicy naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni, doktoranci oraz studenci aktywnie uczestniczą w krajowych i międzynarodowych programach wymiany wykładowców i

studentów (m.in. Erasmus). Zainteresowani studenci są włączani do prowadzonych badań, uczestniczą w organizowanych przez Instytut konferencjach (w szczególności corocznej Studencko-Doktoranckiej Konferencji Młodych Naukowców w ramach Festiwalu Kultury Wschodniosłowiańskiej MiMoKi – Mińsk-Moskwa-Kijów), angażują się w organizowanie współpracy naukowej, w tym współpracy międzynarodowej. Zgodnie z priorytetem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w zakresie zapewnienia wysokiej jakości kadry naukowo-dydaktycznej pracownicy Instytutu Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej stanowią zróżnicowany zespół. W jego skład wchodzi z jednej strony utytułowani profesorowie i wykładowcy legitymujący się znaczącym dorobkiem naukowym, nagradzani autorzy monografii, podręczników i skryptów, członkowie towarzystw naukowych i kolegów redakcyjnych czasopism. Z drugiej strony zespół tworzą młodzi pracownicy naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni, aktywnie publikujący i korzystający z istniejących możliwości dofinansowania badań. Realizacja celu strategicznego Uczelni, jakim jest pozyskiwanie wybitnych specjalistów (z zakresu dyscyplin naukowych, właściwych dla realizowanych specjalności studiów I i II stopnia), przejawia się w zapraszaniu językoznawców i literaturoznawców z wiodących ośrodków zagranicznych jako profesorów wizytujących lub prowadzących gościnne wykłady, cykle wykładów i wystąpienia na konferencjach (w ostatnich latach m.in. Prof. Nikołaj Alefirienco, Prof. Anatolij Zagnitko, Prof. Nina Danyliuk, Prof. Walentyna Kulpina, Prof. Melina Panaotović, Prof. Uładzimir Kulikovich i in.). Zajęcia młodych pracowników naukowo-dydaktycznych oraz doktorantów są hospitowane przez doświadczonych dydaktyków. Wykładowcy są zachęceni do wprowadzania innowacyjnych metod dydaktycznych oraz systematycznego podnoszenia kwalifikacji i kompetencji zawodowych m.in. poprzez udział w ogólnouniwersyteckich „Warsztatach Dydaktycznych UAM”, uczestnictwo w e-learningowych i b-learningowych kursach szkoleniowych dla kadry dydaktycznej i naukowo-dydaktycznej UAM (m.in. w edycji 2019), np. kursy z zakresu tworzenia programów e-learningowych na platformie Moodle czy też kursy dotyczące zarządzania informacją w bazach danych i humanistyce. Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej wykorzystuje również fundusze uniwersyteckie na rozwój młodej kadry naukowej.

Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej jest również beneficjentem dwóch programów – POWR-I i POWR-II w ramach projektu „UNIWERSYTET JUTRA - zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu”, dzięki którym możliwe było unowocześnienie posiadanych zasobów lokalowych i aparaturowych oraz znaczne poszerzenie zasobów bibliotecznych. Przedsięwzięte działania umożliwiają systematyczny rozwój potencjału naukowego i naukowo-dydaktycznego, stymulują rozwój dyscyplin

naukowych przypisanych do kierunku studiów *filologia wschodniosłowiańska* oraz skuteczne konkurowanie z najlepszymi uczelniami w Polsce. Inicjatywa utworzenia specjalności *filologia białoruska* w pełni koreluje z obszarem dot. badań naukowych, stanowiących kluczowy cel strategiczny UAM.

NAJWYŻSZA JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA

W obszarze kształcenia, realizowanego w oparciu o prowadzone badania naukowe, wiedzę i umiejętności praktyczne oraz uniwersalne wartości, działania podejmowane w Instytucie Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej są w pełni zbieżne ze strategią Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Wydziału Neofilologii. Działalność Instytutu Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej, od momentu założenia w 1965 r., wpisuje się w strategię dotyczącą kształcenia poprzez utrzymywanie wysokiego poziomu naukowego i dydaktycznego oraz stałej ewaluacji oferty w zakresie poszczególnych specjalności studiów I i II stopnia, trybu ich realizacji (tj. stacjonarnej/niestacjonarnej) oraz dostępnych specjalizacji (m.in. *pedagogicznej, translatorskiej* – oraz nowo planowanej specjalizacji *język biznesu i komunikacja międzykulturowa*). Dzięki ww. Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej stał się jednym z wiodących polskich ośrodków rusycystycznych – a z biegiem czasu również ukrajinistycznych. Celem zainicjowania utworzenia filologii białoruskiej jest również dołączenie do grona wiodących ośrodków białorutenistycznych.

Zgodnie ze strategią rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w Instytucie Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej wyniki prowadzonych badań naukowych są systematycznie wprowadzane do oferty programowej. Dbłość oraz troska o wysoki poziom naukowy przejawia się w aktywnej współpracy międzynarodowej w sferze badań naukowych i dydaktyki m.in. ze Lwowskim Uniwersytetem Narodowym im. Iwana Franki (Ukraina), Instytutem Języka Rosyjskiego im. Aleksandra Puszkina w Moskwie (Rosja), Państwowym Uniwersytetem w Irkucku (Rosja). Realizując strategię rozwoju UAM w zakresie organizacji naboru na studia i szeroko zakrojonej akcji informacyjnej dla kandydatów, Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej promuje swoją ofertę dydaktyczną poprzez stronę internetową (www.ifros.home.amu.edu.pl) oraz specjalny dział przeznaczony wyłącznie dla kandydatów na studia stacjonarne, niestacjonarne i podyplomowe; dystrybucję materiałów informacyjnych, spotkania z potencjalnymi kandydatami (tj. uczniami szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych), kontakty z nauczycielami języków wschodniosłowiańskich (przede wszystkim rosyjskiego i ukraińskiego), promowanie oferty dydaktycznej w trakcie wydarzeń kulturalno-naukowych. Poprzez podejmowane działania oraz zgodnie ze strategią rozwoju

UAM i Wydziału Neofilologii, Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej dąży do jak największego otwarcia na wszystkich, którzy chcą studiować, postrzegając studia jako klucz do osobistego rozwoju i do sukcesu zawodowego. Najwyższa jakość kształcenia – jeden z celów strategicznych Uniwersytetu – w odniesieniu do Instytutu Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej została wielokrotnie poświadczona m.in. ocenami w ankietach studentów (w systemie USOSweb), ankietach absolwentów studiów I i II stopnia, w raportach końcowych, stanowiących podsumowanie cyklicznych audytów wewnętrznych przeprowadzanych w jednostkach Wydziału Neofilologii, pozytywnymi opiniami Rady ds. Kształcenia Szkoły Nauk o Języku i Literaturze oraz Rady Samorządu Studentów Wydziału Neofilologii dotyczącymi zgłaszanych propozycji modyfikacji i doskonalenia programów poszczególnych specjalności w zakresie studiów I i II stopnia.

Dbłość o atrakcyjną ofertę dydaktyczną przejawia się w systematycznych aktualizacjach programu kształcenia, umożliwianiu studentom wyboru różnych ścieżek dydaktycznych i wprowadzaniu nowych przedmiotów (* m.in. w ramach projektu „UNIWERSYTET JUTRA - zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu”). Priorytetem Instytutu Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej w zakresie kształcenia jest również umacnianie ścisłej współpracy pomiędzy pracownikami naukowo-dydaktycznymi i studentami w oparciu o dialog i wymianę doświadczeń, których przykładem jest m.in. działalność Wschodniosłowiańskiego Koła Naukowego (www.wkn.home.amu.edu.pl), coroczny Festiwal Kultury Wschodniosłowiańskiej „MiMoKi” czy też coroczna Studencko-Doktorancka Konferencja Młodych Naukowców, publikacje studentów i doktorantów w czasopiśmie „Kultury Wschodniosłowiańskie: oblicza i dialog”). Powyższe formy i rodzaje aktywności stanowią dopełnienie i uzupełnienie procesu kształcenia, przyczyniając się jednocześnie do wzrostu jakości rozwoju intelektualnego przyszłych filologów. W celu zapewnienia oferty dydaktycznej, zbieżnej z oczekiwaniami samych studentów, jak i dynamicznie zmieniającymi się wymaganiami i potrzebami rynku pracy, Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej współpracuje z Radą Samorządu Studentów Wydziału Neofilologii, uwzględniając postulaty studentów w zakresie tematyki zajęć oraz możliwości wprowadzenia do programu studiów nowych przedmiotów lub rozbudowania dotychczasowych przedmiotów o nowe treści programowe. Ideą przewodnią w zakresie doskonalenia programu studiów jest maksymalne zindywidualizowanie kształcenia. Student dokonuje wyboru seminarium licencjackiego i magisterskiego (z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, komparatystyki literacko-kulturowej lub przekładu) najbardziej odpowiadającego jego predyspozycjom, zainteresowaniom, dalszym planom edukacyjnym i/lub zawodowym. Wybór seminarium determinuje wybór realizowanych przedmiotów, w tym również zajęć

specjalizacyjnych. Powyższe podejście koreluje z założeniami strategii rozwoju UAM, która kładzie nacisk na indywidualizację i uelastycznienie kształcenia oraz zagwarantowanie studentom najwyższych kompetencji zapewniających konkurencyjność na zglobalizowanym rynku pracy. Realizacja kolejnego priorytetu Uczelni, związanego z utrzymaniem i rozszerzaniem trybu prowadzenia i odbywania studiów, jest realizowana w Instytucie Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej poprzez ofertę studiów niestacjonarnych I i II stopnia (w zakresie filologii rosyjskiej). Analizy rekrutacji z ostatnich lat pozwalają jednoznacznie stwierdzić, że prowadzone studia niestacjonarne – zarówno licencyjne, jak i magisterskie – są jednymi z nielicznych w Polsce, które utrzymują ciągłość i są nieprzerwanie corocznie uruchamiane z uwzględnieniem wymaganych limitów przyjęć. Program kształcenia stwarza optymalne warunki do pogłębionych studiów w zakresie językoznawstwa, literatury rosyjskiej oraz ukraińskiej, kontekstów literacko-kulturowych, ale również inspiruje studia interdyscyplinarne. Propozycja poszerzenia dotychczasowej oferty dydaktycznej poprzez utworzenie w ramach kierunku „filologia wschodniosłowiańska” nowej specjalności studiów I stopnia – „filologii białoruskiej” – stanowi praktyczną realizację i wypełnienie kilku kluczowych funkcji naszej Almae Matris. Oferując studentom nowoczesny program kształcenia, dzięki któremu mają oni możliwość zdobycia wysokich kwalifikacji zawodowych, Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej realizuje społeczną misję Uniwersytetu.

Zgodnie ze społeczną i obywatelską misją Uniwersytetu (tj. kształtowania elit, kierujących się racjonalnością w działalności publicznej i potrafiących argumentować swoje poglądy), Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej uczestniczy w kształtowaniu środowiska twórczej wymiany myśli na zajęciach dla studentów, a także podczas cykli spotkań przeznaczonych dla doktorantów, na konferencjach i wykładach zaproszonych specjalistów. Kulturalna misja naszej Almae Matris przejawia się w syntezie wartości uniwersalnych i lokalnych. Zgodnie z tą misją Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej jest ośrodkiem badań i nauczania w zakresie wschodniosłowiańskiego obszaru językowego, literackiego i kulturowego. Konfrontacja rosyjskiej, ukraińskiej, a także białoruskiej płaszczyzny językowej, literackiej i kulturowej z językiem i kulturą polską, a także poznawanie specyfiki kulturowo uwarunkowanych i zróżnicowanych form komunikacji przyczynia się do lepszego zrozumienia wartości uniwersalnych i specyficznych dla Rosji, Ukrainy, Białorusi oraz Polski.

WSPÓLPRACA Z OTOCZENIEM

Jednym z kluczowych celów UAM jest budowanie uniwersytetu, który nie zamyka się w sobie, funkcjonując w oderwaniu od realnych problemów i wyzwań współczesności, ale jest zaangażowany we wspólne działania ze społecznością lokalną i międzynarodową, zaangażowany w kształtowanie społecznych i obywatelskich postaw sprzyjających budowaniu wspólnoty, otwartości, odpowiedzialności oraz wrażliwości społecznej. W zakresie utrzymywania kontaktów z otoczeniem działania podejmowane w Instytucie Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej są zbieżne ze strategią rozwoju Uniwersytetu na lata 2020-2030. Programy zajęć są opracowywane w taki sposób, aby odpowiadały potrzebom rynku pracy, innowacyjnej gospodarki i społeczeństwa obywatelskiego. W ich kształtowaniu zachowuje się równowagę między zapewnieniem ogólnego wykształcenia a proponowaniem nowych przedmiotów, których wdrożenie do programu studiów sugeruje wciąż zmieniający się rynek pracy (m.in. przedmioty: „Komunikacja ustna i pisemna w sferze biznesu”, „Warsztaty tłumaczeniowe pisemne i ustne języka rosyjskiego / języka ukraińskiego”, „Przekład ustny konsekwentny”, „Przekład ustny symultaniczny”, „Technologie informatyczne – SDL Trados”, „Wstęp do ekonomii”, „Warsztaty grafiki komputerowej”, itd.). Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej opiera swoją współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym na starannie opracowanym, monitorowanym i ulepszanym programie kształcenia, reagującym na potrzeby pracodawców, zapewniającym solidną wiedzę oraz utrwalone umiejętności w zakresie filologii rosyjskiej, filologii ukraińskiej oraz specjalności dwujęzycznych (filologii rosyjskiej z filologią angielską, filologii ukraińskiej z filologią angielską, filologii rosyjskiej z lingwistyką stosowaną, filologii rosyjskiej z filologią ukraińską), a także pożądane kompetencje społeczne, jak i wszechstronne wykształcenie humanistyczne. Program kształcenia realizowany w Instytucie Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej uwzględnia aktualne nurty rozwoju nauk humanistycznych, najnowsze wyniki badań naukowych, stanowiąc tym samym odpowiedź na potrzeby współczesnego rynku pracy. Instytut Filologii Rosyjskiej i Ukraińskiej kształci przyszłych specjalistów-filologów potrafiących posługiwać się językiem rosyjskim i/lub językiem ukraińskim oraz wybranym przez studentów nowożytnym językiem zachodnioeuropejskim ze swobodą, wycuciem i głębokim rozumieniem kultury rosyjskiej i/lub kultury ukraińskiej, jak i wielokulturowości, legitymujących się szczególnie pożądanymi umiejętnościami i kompetencjami w zakresie komunikacji interkulturowej. Absolwenci studiów rusycystycznych i ukrainistycznych są cenionymi i poszukiwanymi specjalistami, szczególnie uwzględniając otwarcie się rynku pracy na pracowników spoza Unii Europejskiej (w szczególności z Ukrainy) i tym samym rosnące zapotrzebowanie na specjalistów-lingwistów biegle posługujących się językami

wschodnich sąsiadów Polski. Wykorzystanie w konstrukcji programu wzorców międzynarodowych oraz określenie celów programu, jakimi są m.in. rozwój kompetencji interkulturowych, nabycie wiedzy z zakresu historii i kultury studiowanego obszaru językowego – obszaru wschodniosłowiańskiego – umożliwia wyrażoną w strategii UAM troskę i dbałość o najwyższą jakość kształcenia, umożliwiającą i zapewniającą absolwentom konkurencyjność na dynamicznym europejskim rynku pracy.

Budzi się świadomość Białorusinów - i w kraju (Białorusi), i poza jego granicami, ożywa też język białoruski i rośnie zainteresowanie nim. Obecna sytuacja na Białorusi może także w bliższej perspektywie sprzyjać pojawieniu się większego zapotrzebowania na znajomość języka białoruskiego ze względu na zauważalną emigrację i w związku z tym pojawienie się ofert pracy dotyczących znajomości ww. języka, podobnie jak miało to miejsce w przypadku sytuacji na Ukrainie, wynikającego z niej rosnącego popytu na polskim rynku pracy na pracowników zza wschodniej granicy oraz zapotrzebowania na osoby biegle posługujące się językiem ukraińskim.

Propozycja utworzenia nowej specjalności studiów – „filologii białoruskiej” – umożliwia uatrakcyjnienie obecnej oferty dydaktycznej, odpowiadając tym samym na wyzwania edukacyjne współczesnego społeczeństwa obywatelskiego, kładąc nacisk na interdyscyplinarność programu studiów, ich umiędzynarodowienie z zachowaniem jedności badań naukowych i kształcenia.

Załącznik nr 2

Rada programowa kierunku studiów *filologia wschodniosłowiańska*

Przewodniczący rady programowej:

dr Łukasz Małecki

Członkowie rady:

prof. UAM dr hab. Katarzyna Kuligowska

prof. UAM dr hab. Andrzej Narloch

prof. UAM dr hab. Bartosz Osiewicz

dr Wojciech Kamiński

dr Natalia Kaźmierczak

dr Daria Słupianek-Tajnert

Przedstawiciele studentów:

Joanna Czerwińska

Alicja Karpa

Tatiana Rodzeń